

Njegova pesem je v obdobju vojn in migracij še aktualna

Igo Gruden V Nabrežini so Srečanje z mojstrom posvetili odkrivanju uglednega sovaščana. Njegovi verzi so v poletnih mesecih navdihnili tudi mlade kitarje

Svetlana Breclj

NABREŽINA Turistična kmetija Juna ni le gostinska dejavnost, saj prireja tudi kulturne in literarne dogodke. V soboto so v njenih prostorih priredili Srečanje z mojstrom, na katerem sta novinar Matej Caharija in pesnik Michele Gangale spregovorila o nabrežinskem književniku Igu Grudnu in njegovi poeziji. Srečanje se je odvijalo v sklopu Festivala vetra in kamna, ki letos praznuje deveto obletnico od prve izvedbe. Glavna tema projekta je energija prostorov.

Nabrežina pri Trstu je primer čarobnega kraja, saj nosi pomembno zgodovinsko in literarno dediščino. Tukaj so živeli kmetje, ribiči, kamnolomci, a tudi pesniki in pisatelji, kot je bil Igo Gruden. Življenjsko pot nabrežinskega pesnika je predstavil Matej Caharija.

Prvi od desetih otrok

Igo Gruden se je rodil leta 1893 in je bil prvi od desetih otrok Franca Grudna in Justine Košuta. Njegov oče je izhajal iz premožne družine, ki je imela veliko posestev in je bila obnem solastnica nabrežinskega kamnoloma. Nabrežinski kamen še danes krasi mnoge palače in infrastrukture po svetu. Sam Igo Gruden je rad opazoval dogajanje v tem prostoru in ga pogosto tudi opisal v svojih poezijah.

Srečanje z mojstrom Tak je bil naslov večera, posvečenega Igu Grudnu (1893–1948) FOTODAMIJ@N

Igo Gruden je bil zelo navezan na svojo domačo vas in na vse ljudi, ki so tam delali in živeli. Žal pa je moral Nabrežino kmalu zapustiti. Rimske oblasti so mu preprečile povratek domov: »Svojo rojstno vas je videl le še enkrat pred smrtjo, in sicer iz furlanskega zapora. Takrat je napisal znano pesem, ki nosi naslov Nabrežinskim kamnolomcem,« je zbranemu občinstvu pojasnil novinar Caharija. Omenjena poezija je služila za navdih pri letošnjih kiparskih rezidencah, ki so jih v sklopu Festivala vetra in kamna priredili v občini. Umetnine, ki so na-

stale med temi delavnicami, se trenutno razstavljene v prostorih sesljskega naselja Portopiccolo.

Tudi sam izgnanec

V obdobju, ko je migracijsko vprašanje spet na dnevnem redu, je Grudnova poezija še vedno zelo aktualna, je bilo slišati na večeru. V njej je govor o vojni, trpljenju in domotožju. Dandanes je veliko ljudi primoranih, da zapustijo svojo domovino. Sam Gruden je svojo zbirko pesmi objavil v Ljubljani, saj je bil izgnan od doma.

V pesmi omenja tudi problematiko neenakosti med

družbenimi razredi: »Nabrežinski kamnolomci so namreč imeli zahtevno življenje, saj so opravljali zelo težavno in nevarno delo. Gruden jih opisuje kot izmučene in slabo oblečene ljudi. Kljub številnim stavkam in protestom jim njihovi delodajalci niso hoteli pomagati,« je pojasnil gost večera Michele Gangale.

V zadnji kritiki pesnik prosi kamnolomce, naj se ti ne vdajo in naj ne pozabijo na svoje korenine, na slovenstvo: »Narodom tujim ne suženj več, brat vsak od vas vtisne naj lastni pečat, v smeli razvoj zgodovine, o kamnolomci iz Nabrežine«.

Tržaški svet kave na enem mestu

Trieste Coffee Festival Do nedelje bodo na voljo degustacije kave, delavnice in drugi dogodki. Najmlajši bodo ustvarjali z Dunjo Jogan

Borzni trg Odprtje festivala s podžupljanjo Sereno Tonel FOTODAMIJ@N

TRST »Kavna industrija je za mesto neprecenljiva. Od logistike do predelave in distribucije se v celoti razvija na našem ozemlju.« Podžupanja Serena Tonel je s pohvalami kavnemu sektorju odprla osmi Trieste Coffee Festival na Borznem trgu, ki je sicer z dogodki zaživel že v preteklih dneh, ko je radovedne in izvedence povabil na delavnice in obisk pražarn. Glavno prizorišče je včeraj popoldne še mirovalo, saj je zaradi slabega vremena prišlo do zamud pri urejanju prireditvenih prostorov in dostavi naprav. Do nedelje pa bo vsak dan mogoče obiskati naselje festivala in se posvetiti pokušnji kave ter spoznati številne proizvajalce.

V glavni kavarni naselja bodo potekali zanimivi dogodki. Danes ob 10. uri ilustratorka Dunja Jogan vabi otroke (od 3 do 11 let) na brezplačno delavnico Trst in voda (potrebna je

prijava na info@triestecoffee-festival.it). Starejšim ljubiteljem kave pa bo namenjeno srečanje Cigare, kava, čokolada in viski Sasayaki med 18. in 20. uro, ki ga prireja trafika Leonardi in tržaški Cigar club. Prijave na večer zbirajo na zgornjem naslovu.

Umetnost za najmlajše bo uvedla tudi jutrišnji festivalski dan, ko bo Dunja Jogan ob 10. uri sprejela male udeležence delavnice Trst in zemlja. Program festivala je v celoti objavljen na spletni strani www.triestecoffee-festival.it. Festival prirejata Freshmedia s podporo tržaškega združenja kave Associazione caffè Trieste in v sodelovanju s tržaško občino. Podžupanja je včeraj v družbi Antonia Polojaza za združenje kave in Filippa Vidiza za Freshmedia pohvalila organizatorje in povabila Tržacane, naj se zživijo v svet kave. **Val**

Revolucionarna in miroljubna gesla na shodu za konec pokolov v Gazi

Vojna v Palestini Organizatorji so poudarili, da tudi italijanski molk omogoča zločine

TRST »Mi solidariziramo s palestinskim uporništvom.« Tako je bilo slišati sinoči na shodu proti genocidu v Gazi na Trgu Goldoni, ki ga je priredilo društvo Salaam Otroci oljke.

Približno 200 udeležencev shoda je izrazilo solidarnost z oblegano Gazo ter javnost osveščalo o krutostih izraelske vojske. Te se dogajajo, kot so poudarili, »z evropsko, ameriško in britansko sokrivdo«. Zato zahtevajo od političnih ustanov, naj se zavzamejo za prekinitev ognja, humanitarne koridorje in »konec genocida v Gazi«. Poudarili so tudi, da so se v preteklih dneh zaostrele napetosti na zahodnem bregu, v Palestini.

Mnogi so se tudi obregnili ob vzdržanost Italije na glasova-

nju resolucije Združenih narodov, ki je zahtevala prekinitev ognja v Gazi. Resolucija je prejela 120 glasov za, 45 držav se je vzdržalo, 14 pa jih je glasovalo proti. Večina držav Evropske unije se je vzdržala, proti resoluciji so med drugimi glasovali ZDA in Izrael.

Organizatorji in udeleženci so prinesli s sabo mnogo transparentov, s katerimi so hoteli pritegniti pozornost mlajšim. Videti je bilo bodisi miroljubnejše parole (»Konec prelivanja krvi v Gazi«) kot tudi bolj revolucionarna gesla (»Intifada do zmage, združeni delavci proti imperikalizmu«). Marsikdo je tudi nadel kefijo, prepoznavni palestinski šal. **JV.**

Na Goldonijevem trgu Transparenti in kefije proti vojni FOTODAMIJ@N

Giorgio Parisi izvoljen v akademijo Twas

Nobelovec Podpora mladim znanstvenikom

TRST Giorgia Parisija, Nobelovega nagrajenca za fiziko v letu 2021, so izvolili za člana Svetovne akademije Twas, ki si prizadeva za napredek znanosti v državah v razvoju in domuje v Trstu. Parisi je namreč odigral ključno vlogo pri zagonu programa izmenjav na relaciji Twas-visoka šola Sissa-akademija Lincei ter mladim znanstvenikom iz revnejših držav, ki jih je evidentirala Organizacija združenih narodov, ponuja možnost sodelovanja in izobraževanja v vrsti tržaških laboratorijev.

Program so prvič izpostavili leta 2020. Doslej je omogočil 14 znanstvenikom in znanstvenicam, ki so jih izbrali med 220 kandidati, da so se izpopolnjevali v različnih inštitutih, kot so Sissa, ICGB, OGS,

INFN, IOM-CNR, tržaška in videmska univerza. Raziskovalci, stari od 32 do 35 let, so porodu iz Bangladeša, Benina, Burkine Faso, Burundija, Etiopije, Madagaskarja, Malavija, Nepala, Nigra, Ruande, Sudana, Tanzanije, Toga in Zambije. Posvečajo se kemijski sestavi tal, rastlinski biotehnologiji in matematični analizi.

Parisi je poudaril, da je Twas gonilna sila za razvoj znanosti na svetovnem jugu in je torej počaščen, da je zdaj v njeni sredi. Akademijo je skupina znanstvenikov ustanovila leta 1983 pod vodstvom Abdusa Salama, pakistanskega fizika in Nobelovega nagrajenca. Prepričani so bili, da se je s solidnim znanstvenim znanjem mogoče boriti proti lakoti, boleznim in revščini.